

МОРФОБІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ГРЕЧКИ FAGOPYRUM MILL У РІЗНИХ СОРТТИПАХ

Степанишена Р. Б., студентка четвертого курсу
відділення “Агрономія”

Керівник: к. с.-г. наук Городиська О. П.

*Коледж Подільського державного аграрно-технічного
університету*

Основним механізмом, що забезпечує розширення адаптивних можливостей гречки, є редукція числа метаметрів як у вегетативній, так і у генеративній сфері. Практика селекційної роботи потребувала переходу від поняття „габітус рослини” до поняття „архітектоніка сорту”, для опису якої було розроблено „метамерійну формулу” сорту.

Величина вегетативної зони стебла визначає строки настання у рослин фази цвітіння, а розвиток цієї ознаки у верхніх гілок визначає синхронність зацвітання рослини. Енергійніше проходить цвітіння у тих рослин, що мають менший проміжок у ході зацвітання квіток на суцвіттях стебла і верхніх гілках.

До основних показників, які характеризують стебло гречки, відносять вузол першого гілкування, який тісно корелює з тривалістю вегетаційного періоду, висотою рослин, вузлом закладання першого суцвіття. Із нього починається зона гілкування стебла.

Нами проводився облік цієї ознаки у нового селекційного матеріалу і батьківських форм. Результати досліджень свідчать про те, що у нового селекційного матеріалу вузол першого гілкування знаходився в межах 2,28-2,96 шт. Лише у гібридних комбінацій, створених із залученням до схрещувань сортів Солянська і Скоростигла 86, він був дещо вищий 3. Варіювання цієї ознаки знаходиться в межах 28,34-53,57, що свідчить про середню вирівняність популяції за цією ознакою. Практично у всіх досліджуваних гібридних комбінацій спостерігали зниження вузла гілкування у порівнянні із сортом-стандартом Вікторія.

Вузол першого суцвіття ділить стебло на зону гілкування та плодоутворення. Чим нижче на рослині розміщений вузол першого суцвіття, тим менша зона гілкування й тим коротший вегетаційний період. Ця властивість у гречки закладено генетично і має практичне значення в селекції на скоростиглість. У нового селекційного матеріалу і вихідних батьківських сортів, які вивчали, відмічено закладання першого суцвіття на вузлі зі значенням 5,16-6,71 залежно від генотипу та погодних умов. У гібридних комбінацій 25/06 Веселка × Альонушка, 3/06 Солянська × Міг, 2/06 Міг × Солянська вузол закладання першого суцвіття має значення 4,88-5,48, що свідчить про появу більш скоростиглих гібридів у порівнянні із батьківськими формами.

Проте велика кількість гібридів за досліджуванним показником зайняла проміжне положення, відхиляючись у бік одного із батьків. Даний показник відноситься до найменш варіабельних і коефіцієнт варіації знаходиться в межах 14,4-22,11, що відповідає двобальній оцінці за шкалою варіабельності. На основі основних морфологічних ознак, безпосередньо пов'язаних із скоростиглістю, нами було визначено співвідношення між зонами плодоношення і зоною гілкування пагона.

За роки досліджень середнє число вегетативних вузлів у зоні гілкування пагона коливалося в межах 4,9 шт. Веселка × Альонушка, 5,8 Вікторія. Середнє число вегетативних вузлів на рослині варіювало в межах 11,2-14,1 шт. У всіх гібридних комбінацій спостерігали величину співвідношення між зонами плодоношення і гілкування пагона більше одиниці. Це свідчить про те, що новий вихідний матеріал за ознакою скоростиглості переважає вихідні батьківські форми.